



Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



drab/ antingen aff des nödwändige Embetes Syflor/  
som intet tillåta något Upphoff/ eller igenom Siukdom  
och Dödsfall; Då måste Häradskrifwaren intet draga  
sig undan / at i des ställe / så mycket möyeligheten til-  
säker / och han utan sin Tiensts Fersummelse kan aff-  
komma/bijwista Stattläggningar/ Husehner/ Stäm-  
nor och annat sligt / så at Kongl. May:z Tienst på alt  
görliigt sätt må befordras och igenom sligta hinder icke  
blifwa tillbaka satt. Datum ut supra.

CAROLUS.

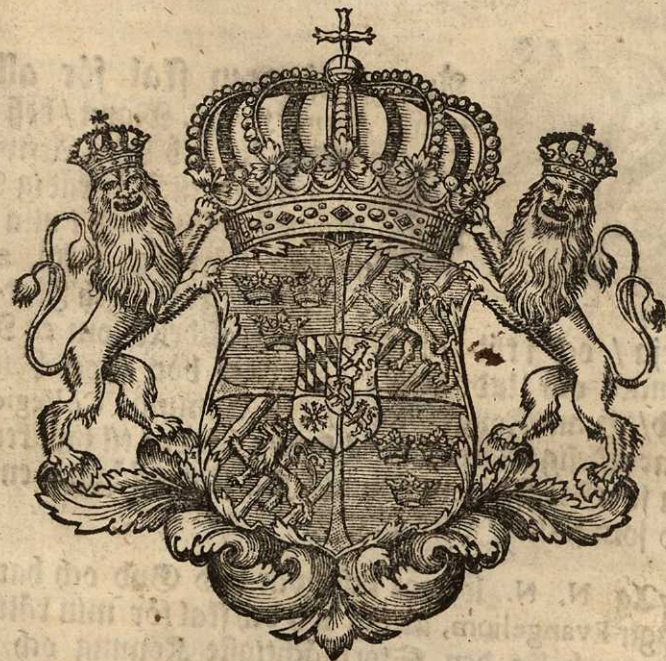


16 Octob: 1689.

Kongl. May:z

# INSTRUCTION,

Härads- Skrifwarne wid deras Diensters  
Förrättningar til Effterrättelse. Gifwen  
Stockholm den 16 Octobris, Åhr 1689.



Cum Gratiâ & Privilegio S. R. Majest.

\*\*\*\*\*

STOCKHOLM

Tryckt hos Niclas Wankijff/ Kongl. Bocktryckare.

# Instruction, hwar effter Håradzskrifwar- ne i Provincierna, så wål de/som nu äre/ som de/ hwilla där til kunna förordnade blifwa / uti sine Tiensterns Förrättningar / hörsamligen skole hafwa sig at rätta ; Gif- wen Stockholm den 16 Octob. Anno 1689.

## I.



**S**krifswaren skal för all ting  
wara Hans Kongl. May:t / des Högt-  
ålsfelige Gemåhl och Lüffz Arswingar/  
en Huld/ Trogen och Rättrådig Tjena-  
re/ des Gagn och Wålfård i alla måtto  
effter yttersta Förmågo söka och be-  
främja/ Skada/ Fahra och Förderff af-  
wårja / och i tid tillkänna gifwa/ alldeles som en Redelig  
Tienare och Undersätare ägnar och bdr / och han in för  
Gud/ Hans Kongl May:t / des Cammar Collegio, och  
hwar redelig Mann kan til swars stånda/ til hwilken ända  
han så Skriffit. som Munteligen skal aflägga en sådan  
Eed som föllier/ Nembligen :

**J**ag N. N. lofwar och swår wid Gud och hans heli-  
gga Evangelium, at iag wil och skal för min rätta Arf-  
Konung hålla den Stormåchtigste Konung och Herre/  
Herr CARL den XI. Sweriges/ Göttes och Wåndes Ko-  
nung / Storfurste til Finland/ Hertig uti Skåne/ Ebst-  
land/

land / Lijfland/ Carelen/ Brehmen/ Behrden / Stettin-  
Pommern/ Cassuben och Wånden / Furske til Rügen/  
Herre öfwer Ingermanland och Wismar ; Så ock  
Pfalz Grefwe wid Rheim/ i Bayern/ til Süllich/ Cleve och  
Bergen Hertig/ etc. Och effter Hans Kongl. May:t döde-  
lige Frånfälle/ det Gud någeligen fördröye/ Hans Kongl.  
May:t Lichta Bröst Arswingar/ Arswinge effter Arswin-  
ge/ som til sökie aff det Kongl. Huses Fullkommelige Arfz-  
Rätt til Riket och effter Successions Ordningen böre kom-  
ma at besittia den Kongl. Thronen ; Och såsom uppå  
Hans Kongl. May:t min Allernådigste Konungz och Her-  
res wågnar/ det Höglöf. Kongl. Cammar Collegium har  
tilbetrodt och förordnat mig at wara Håradzskrifware öf-  
wer N. N. Hårader/ altså skal iag ock wara Hans Kongl.  
May:t / des Högtålsfelige Gemåhl och Lichta Bröst Arf-  
swingar/ en Huld/ Trogen och Redelig Tienare/ och alla  
det Höga Kongl. Wåldet tilhörige Rättigheter och För-  
mohæer effter yttersta Förstånd och Förmågo i acht taga  
och förswara ; Jag skall ock på det högsta mig låta an-  
låget wara/ at främja och förfordra alt hwad som Kongl.  
May:t i en eller annan måtto till trogen Tienst och Nytt-  
ta ländet/ men Skada och Affsaknat/ där iag förnimmer  
någon å färde wara/ icke allenast i tid optäcka och tillkän-  
na gifwa/ utan ock effter yttersta Krafter och Förmögen-  
heet sökia at hindra och afwårja ; Och såsom min Tienst  
skyldigheet förnembligast består därutinnan/ at utarbeta och  
sluta Räkningar öfwer alle de Räkter/ som uti berörde Hå-  
rader böra beräknas/ och till Kongl. May:t och Cronan ut-  
gå ; Alltså skall iag sådant med största Flit / Troo - och  
Sorgfälligheet efterkomma / noga där wid achtandes/

1. At utt samma Räkningar och Fördeböcker inge Hemman eller Lågenheter / större eller mindre, ware aff hwad Natur eller Namn de helst wara kunne / som i de mig anförtrodde Hårader åre belågne / skole blifwa uteslutne eller förbigångne / mindre någon annan Påst och Räkta utesluta eller mindre uptaga än den i sig sielff är / och efter Förordningarna böre wara. 2. Skall iag en eller några Påster affskrifwa / hwarken til Affkortning / Anordning eller Lefwerering / som icke med wederbörlige Skickl och Documenter belägges. 3. Sielfwa Räkningarne så wäl som Fördeböckerne / och de där till hörande Längder och Extracter skall iag efter den Methode, som nu eller framdeles / i föllie aff Kongl. Cammar Collegii Ordres, af Landz Concoiret mig föreskrifwas kan / efterföllia ; Så lagandes / at alt under sine wisse Ticlar slutes och till alla Summor rätt uträknas / sampt där wid richtige Annotationer införas / och efter yttersta möneligheet så laga / at de uti Landz Concoiret reene och rictlige till föresattan Termin blifwa lefwererade. 4. Där iag förnimmer at Håradzfogden anten söker belasta Allmogden med någon ny Räkta eller något mehr / än han med rätta bör / upbår / eller någre aff Cronones Medel / som han upburit / söker at undandöllia och sig till nytto bruka / sådant strax hoos Herr Landzhöfdingen och Landz Concoiret tillkänna gifwa. 5. Skulle iag ock fiina at Cronones Räkter i någon måtto stodo at förmebras / skall iag sådant strax hoos Herr Landzhöfdingen och Landz Concoiret angifwa genom tidig Berättelse där om ; för öfrigt skall iag ställa mig till hörsam och noga Effterrättelse alt det / som fölljande Puncter i denne Instruction mig påläggia och befalla

falla / såsom iag det in för Gud / Hans Kongl. Maj: Des Cammar Collegium, och hwar redelig Mann / will och kan swara / så sant mig Gud hielp til Lyff och Siäl !

## II.

Såsom en rätt och fullkommelig Fördeboock upvä alle Godz / / Ågor och Lågenheter är Fundamenter, hwar på Special Räkningarne sig grunda böre ; Tv åligger Håradzskrifwaren den med all Fliht och Achtamheet inrättasåledes / Membligen 1. At hwart Hemman och Mantahl blifwer infördt med sitt rätta Bye - Namn och Åboo / sampt Willkor / anten det är Skatte / Crono eller Frälse etc. såsom heelt / trefierdedels / två trediedels / ett halft / ett fierdedels / ett femtedels / och ett ottonde deels eller mindre / hwart för sig under hwar andra / begynandes på Skatte / sedan Crono / och så bort äth ; Item, till sitt Öbretaal / Spanland / Ålnetahl / Stånger / Skattar och Skattmarkter / som det i hwarie Landzort varit waant / efter gamle och brukelige Underwifningar / defflikest ock at des Räkta specialiter i alla Persedlar efter Cronowårderingen uträknas. 2. Skole ock införas alla Konungz : Sättes och Ladugårdar / sampt Präste - Kläckare eller andre Hemman / som till en deel tillförende intet varit införde / Item Öwarnar / Hambrar / Hyttor / Ströms Åfrader / Udöpar / Åkrar / Ångiar / Fiskerijer / Notedrächter / eller andre Lågenheter / större eller mindre / som någon Räkta aff sig kastar / och särdeles hwar för sig åre Skattlagde / de må wara bygde på Allmånningar eller annorstådes / aff hwad Natur och Namn de helst wara kunna / tillika med Öde in- och underlagde / anten de redan åre uptagne eller

eller här efter uptagas kunna/ och så snart någon Lågen-  
heet uptages / skall den i samma Åhrs Jordebook strax  
inckristwas effter Sochne Summan utan Räkanta / till dess  
berörde uptagne Lågenheet finnes aff sådant Willkor och  
Bestaffenheet / at den effter Kongl. Förordningar kan och  
bör blifwa Skattlagd / då den sedan med sin special Räk-  
ta infördes / annoterandes därjempte när det först är op-  
tagit / och Skattläggningen är skedd / på det förra Sum-  
man intet må ändras innan siette Åhret / som effter förmåh-  
les / då alle sådane Hemman och Lågenheter infördes ibland  
de andre Hemman i Sochnen / under dess rätta Tielar som  
de böra stå / såsom Skatte / Crono / Frälse / etc. och det med  
så stort Hemman / Mantabl och Räkanta som de äro  
Skattlagde till. 3. Hwad gamla Frälsehemman wid-  
kommer / så införas de som hærtills varit wohnt / doch så  
at ährliche och Konungz Håstarne / eller Konungz Fohrin-  
rigen / som Kongl. May:t där aff tillkommer / intet blifwer  
uthsluten eller förbij gången / men de Hemman / som här  
till städt under Gl. Frälse Titul, och anten genom Redu-  
ction eller Byte kunne till Kongl. May:t och Cronan blif-  
wa indragne och till speciale Räkantor Skattlagde / kunna  
fuller blifwa såsom tillförenne där under beständes / med  
Annotation om Bestaffenheten där aff / doch lijkwål stole  
de effter Sochne Summan under sin särskilte Titull, nemblit-  
gen tilbytte eller reducerade Hemman / med dess fullkom-  
melige Räkanta / som de äre Skattlagde till / införas / till dess  
som här effter warder förordnat at Jordebooks Summor-  
ne så förändras / då de under sine wisse Tielar ibland de  
andre Hemmanen i Sochnen stole blifwa införde / Räkanta  
till Sochne Summan lagd / och ifrån Gl. Frälse Titulen  
ute-

uteslutne. 4. När alle Hemman och Lågenheter såle-  
des äro rätt införde och uträknade / bör Jordeboken trans-  
porteras och summeras, och där näst göres Summan på  
Sochnen specialiter i Penningar och alla Persedlar / som  
bör stamma öfwerens med Summan aff Sochnens opsom-  
merande / sedan göres sammaledes Summa på heela Hå-  
radet således / nembligen / först göres ett kort Extract på al-  
le Hemman. Tabellen och Jordebookz Persedlarne / hwar-  
uti infördes hwar Sochne Summa, som i Håradet är / och  
när det rättelgen är slutit / och Persedlarne där under rät-  
teligen uträknade / måste dess Summa med Extracter noga  
öfwerens stamma / hwilket ock sidst på heela Befallningen  
steer / hwar effter det sedan uti Special Räkningen kan up-  
tagas. 5. Hwad Prästernas Taxa widkommer / så infö-  
res den jämwäl under hwar Sochne Summa, i hwarheet  
specificeras uti hwad Räkanta den bör utgå / anten i Pen-  
ningar / Spannemähl eller andra Persedlar / hwar på se-  
dan göres Summa, först under hwart Hårad särskilt / och  
sedan heela Befallningen ; Där näst infördes Prästernas  
Wostaps Penningar / på Sätt och Wijs som om Taxan  
är förmåhlt. Sidst infördes under Håradz och Befall-  
ningz Summan huru många Sochnar och Prästegäld i  
samma Hårad och Befallning äre belagne. Och såsom  
deels Ordinarie Räkante. Persedlar aff Alder / effter hwar  
och en Landzorts Egenkap och wahnligt Bruuk / för-  
wandlas till andre Persedlar ; Alltså bör under hwar  
Sochne Summa införas med en utförlig Mening och  
Underrättelse / huru Ombytningen steer och Räkantorne el-  
ler Persedlarne effter Förwandlingen bör utgå och beta-  
tas. 6. När nu Jordeboken således är inrättad och rich-  
tig

tig Summerad och slutet / så måste sedan med Annotationer  
nerne effter wahaligheten ad marginem således proceder-  
ras, at de samme stee för hwar Gård i Synnerheet / Mem-  
bligen / om den är Kongl. May:t och Cronan behållen / el-  
ler hwem den det Åhret besitter / då ock förmåhles huru /  
när / och med hwad Willkohr den ifrån Cronan är kom-  
men / och hwad Råntor Possessor där aff niuter / så ock hu-  
ru många Bønder på hwar Gård sitta. 7. Annoteras  
Förmedlingarne huru mycket / och i hwad Råntor Hem-  
manet den samma niuter / nembligen / Dde / huru stoort  
det är / Inlagde / hwar under Affhyfte / hwarföre / och när  
sådant eller aff hwad tillfälle det alt är skedt / sampt op-  
tagne / huru lång Tijd / och när det kommer till Skatt. 8.  
En sådan till alla Råntor utbräknad / Summerad och an-  
noterad Jordebook / som nu beskriwen är / skall Håradz-  
skrifwaren allenast hwart siette Åhr uprätta / men där e-  
mellan allena Extract Jordeböcker / uti hwilke Råntan  
på hwart Hemman skall Summerwijs utföras / så at det  
gåås förbi at specificera Persedlen / doch skall samma Jor-  
debook lyka som den förra hafwa fullkommelige Annota-  
tioner och Summor till alla Persedler uträknade / och en  
eller någon Summa ändras / utan alt hwad som de Åhren u-  
ti nya Råntor anten genom Cultivation eller Förbytning  
tilldås / särskilt under Sochne Summan med dess Hem-  
mantabl och Rånta införes / men det siette Åhret skall som  
förberördt är / alt sådant ibland de andre Hemmanen i  
Sochnerne under sine anhörige Ticular införas och speci-  
ficeras, sampt dess Hemmantabl och Råntor till Sochne-  
Håradz och heela Befallningz Summan tilldås. Hwilken  
Jordebook sedan den således är i behörig Form reenskrif-  
wen /

13  
13  
wen / och så många Annotationer införde / som Håradz-  
skrifwaren det Åhret är försäkrat om at blifwa ståendes /  
skall han hafwa den samma wid Handen / när Jorde-Ran-  
sakningz eller offkortningz Tingen hållas / och den då wid  
Tingzbordet lefwerera till Landzhöfdingen eller Landz-  
Bookhållaren / hwar uti han alle Hemman upropar och  
examinerar, och med egen Hand / effter då wid Tinget el-  
ler Jordransakningen opwiiste Skrähl och gifne Underrät-  
telse / dess beskaffenheet / så wiida någon Förändring fin-  
nes / annoterar, warandes ock Håradzskrifwaren så länge  
detta påstår tillstådes / at gifwa all möyelig Underrättelse  
om alt hwad wid sådant tillfälle desidereras, hwilken Jor-  
debook sampt Original och vidimerade Copier aff de Veri-  
ficationer, som då wid Ransakningen äre inkomne / Hå-  
radzskrifwaren strax tager til sig / och där aff utdrager och  
formerar allehanda Affkortningz Längder och Extracter,  
som till Special Räkningens Slut requireras, och här ne-  
dan före i den Nijonde Puncten tydeligen omröres / sedan  
denne Jordebook således är justerad, och rätteligen annote-  
rad, skal Håradzskrifwaren ett lista lydande Exemplar för-  
färdiga / sampt det med Håradzfogden underskrifwa / och  
jempte föregående / som wid Tinget corrigerades och anno-  
terades / till Landz Contoiret med sielwa Specialen inlefwe-  
rera / annoterandes Dag och Datum när det skier / hwilken /  
sedan bägge Exemplaren emoot hwar annan aff Landz-  
Bookhållaren äre Collationerade / bör i föllie aff dess In-  
structions 2 Punct aff honom underskrifwas och verifi-  
ceras.

B

Där.

### III.

*Lebning No 4  
med formen  
under y firs  
ylander*

Därnäst skall det ock vara Håradzskrifwarens Plicht strax wid hwart Åhrs Begynnelse uprätta öfwer heela Fogderie en Special Upbördz Book/ hwar uti han på den ena sidan införer för hwart Hemman och Lågenheet/ aff hwilken någon utblaga till Kongl. May:t och Cronan betalas bör/ näst Åboens Rampn/ alle de Råntor/ Bewillningar och Contributioner som Håradzfogden aff dem det Åhret åger upbära/ och den andra sidan lemblas blank/ hwaruppå Håradzfogden sedan/ i föllie aff des Instru-  
ctions Credie Punct/haar at annotera hwad som blifwer upbuhrit ; Och emedan Håradzskrifwaren då strax intet lårer kunna införa i Upbördz Boken alla Råntor som aff hwart Hemman bör betalas/ effter han där om så bittijda på Åhret intet kan hafwa fullkommelig Effterrättelse/ så som om Mantals Penningarne/ Kyrckiotijonden / Lagmans- och Håradzhöfdingz Penningarne/eller andra Bewillningar. Fördenstull skal han wid hwart och ett Hemman lemna Rum för Summorne aff sådana Råntor/hwar uti de sedan/ så snart honom wederbörlige där öfwer uprättade Långder blifwa tilstälte / skole införde warda ; Hwilken Upbördz Book han först sielf skal underskrifwa/ och sedan anhålla at Landzhöfdingen den samma/effter des Instru-  
ctions lydelse/med des Signete förseglar/som sedan tilstalles Håradzfogden/ Upbörden där effter i rättan Tijd at wärckställa.

### IV.

Emedan uti Håradzfogde Instructionen är tydelligen infördt/

infördt/ huru med Crono/ eller Kyrckiotijondens råtkuande och antecknande skall förhållas/ såsom ock därjempte en Form huru Tjonde Långderne skole inrättas. Fördenstull skaller han sig det till Rättelse/ som woro sådant här infördt / och såsom wid Tjonde Långdens inrättande behöfwes en stor Achtsamheet och noga Räkning ; Dy skall Håradzskrifwaren bitwista sielfwa Skriffningen och samma Långder uprätta/ hafwandes där wid noga i acht 1. At intet Hemman eller Lågenheet/aff hwad wilkoer det wara må/ blifwer där uteslutit/ utan effter Jordebolens innehåld in-  
skrifwit/ doch allena Tjonden på dem infördt/som den börre utgöra. 2. At all Såd effter Råtkarnes upgiftwande blifwer införd. 3. Sammaledes Prof: Tryskningen/ och at Cronans twå tredie delar där effter blifwa rätteligen beråknade. 4. Skal Håradzskrifwaren då wid Skriffningen infordra aff Kyrckioherden en rätt Specificarion på Skohle Band eller Trastwetahl öfwer all den Tjonde han aff hwar Bonde bekommit/ hwilken sedan emoot det Upgiftwande/som Råtkarne giordt/ kan jämbföras/ at see huru riktigt där med är tilgådt. 5. Sedan skall han uprätta öfwer samma Långder/ett riktigt Extract för heela Fogderiet/ som icke allena wijser hela Upbörden tillika med Rappemålet/ utan ock de sedwantige där aff gående Affkortningar/ sampt hwad där effter blir behållit/ och där emoot för hwar Sochn noga annoterar, anten den behåldne Summan är Cronan behållen/ eller till hwem den är anslagen och förlåhnt/ hwilket Extract så riktigt och fullkommeligit måste wara/ at Upbörden i Special Räkningen der effter må kunna upföras / sampt alle Affkortningar och Anordningar affskrifwas ; Hwad elliest Underskriften wid/

widkommer / så blifwa Långderne / tillfärdigt Fogde In-  
structions Tredie Punct / aff Håradzskrifwaren jempte  
Kyrckioherden aff Kyrckiones Serman underskrifue / men  
Extracter öfwer Tjonden aff hela Befällningen aff Hå-  
radzfogden och Håradzskrifwaren allena / hwilka  
Långder och Extracter Håradzskrifwaren med all flit må-  
ke collacionera, probra och summera för än de uti Special  
Räkningen införas. Ut i de Orter der Allmogen accorde-  
rat om en wisz Tjonde Afgiffit / skal Håradzskrifwaren  
allenast däröfwer uprätta Långder / som komma öfwerens  
med det Accord som slutit är / hwaruti lika som uti de för-  
ra alla Heminan och Lagenheter skola blifwa införde och  
in margine annoteras, hwarföre deels där aff äre för sam-  
me Afgiffit bestijade / skoland: s de jämbwät af Håradzfog-  
den och Håradzskrifwaren blifwa underskrefue / såsom ock  
at Copier af Contracterne, som aff Tingz Rätterne bör wa-  
ra vidimerat, där wid allegeras.

## V.

Hwad Mantahls Långderne widkommer / så skal  
Håradzskrifwaren / när de blifwa honom aff Håradzfog-  
den tillståtte / dem strax emoot Jordeboken collacionera,  
och noga efftersee om något Heminan eller Corp / som be-  
boos / är uteslutit / hwilket om så befinnes / han det strax wid  
Lundz Contoیره skal gifwa tillkänna / desutan skal han  
collacionera bemelte Långder emoot det Exemplar, som i  
Lundz Contoیره är inlestwererat / och sedan han således är  
säker om dess richtigkeit / skal han samma Långder / summe-  
ra, hwar Sochn eller Pastorat för sig / och däröfwer oprät-  
ta ett Extract för heela Befällningen / hwar effter samma  
Rän-

Ränta sedan i Special Räkningen måste uptagas Hwillet  
Extract sedan aff Håradzfogden och Håradzskrifwaren  
skal underskrifwas.

## VI.

Emedan wid Kyrckiotjondeskifningen icke allena är til-  
rådes Kyrckioherden / Håradzfogden / Ländz / Nämnde- och  
Serman / utan ock all Allmogen ; Fördenstuld synes bäst  
wid det Tillfälle uprätta Lagmans och Håradzhöfdingz  
Långderne / by skal Håradzskrifwaren jempte Håradzfog-  
den där om wara bekymbrade at Kyrckioherden tillika  
med tvånnie eller flere aff Nämnden dem upslätter / och då  
underskrifwen ingifwer / hwilka de bägge strax skola ige-  
nom löpa / och emoot Jordeboken och Tjonde Långderne  
examinera, om alt / i fölte aff de Tid effter annan där öfwer  
ingångne Förordningar / är riktigt opfördt och anteknat /  
åldeles som i Håradzfogde Instructionens Tredie Punct  
specialiter där om förnäbles / emedan de dess richtigkeit se-  
dan stole med deras Underskriffit verificera. Hwaröfwer /  
sedan de äre summerade hwar Sochn för sig / formeres  
richtige Extracter öfwer hwar Sochn // Hårad och heela  
Befällningen / effter hwilket Extract berörde Ränta uti Spe-  
cial Räkningen uptages / sedan dess richtigkeit först med  
deras Underskriffit är verificerad.

## VII.

Öfwer Saakören skal Håradzskrifwaren här effter  
formera en sådeles Räkning / och däruti / i anledning aff  
Saakörens Långderne / om hwilkas inrättande uti Hå-  
radzfogde Instructionens tredie Punct är förnäblit / upta-



ga alla Saakdren / som i det Fogderiet blifwa afdömdel/  
oachtat hwem där till hållt kan wara berättigad / anten  
det steer wid Ordinarie Ting eller Commissioner, Huuse-  
eller Skogz Syner / så at ingen deel där aff må blifwa  
uttheslutit eller förbigångit / och sedan in Credito affstrif-  
wen / först heele Cronones andeel / sedan hwad anten Fräl-  
semannen / Måleäganden / Fiscalen, Hårabet eller någon  
annan effter Lag och Förordningar där aff tillkommer/  
hwilket alt med wederbörlig Quittance beläggias bår / men  
hwad Cronones andeel widkommer / som bår således aff-  
strifwes / så blifwer den sedan uti Special Räkningen / så  
bår effter som tilförne / fullkommeligen uptagen / och hwad  
där aff bår affgå effter Skickl och Bewijs där affstrifwes.

### VIII.

Hwad Förwandlingen widkommer / så måste Håradz-  
skrifwaren noga i acht taga / först at alle de behåldne Rån-  
tor / som effter Förordningar i andre Persedlar eller Pen-  
ningar upbåres / ån de effter Cronones Jordebock eller an-  
dra Råkenkaper stå Hemmanen påförde / måge blifwa uti  
Förwandlingen affförde / och där emot igen uptages det som  
dårföre betables. 2. Alle behåldne Persedlar / som anten in  
Natura aff Allmogen åre upburne och försålde / eller All-  
mogen fått emoot Contant Betalning innebehålla / skola  
ock i Förwandlingen medh sin råtta Cronowårdering af-  
föras och sedan dæremoot uptages det wårde / som samma  
Persedlar åre försålde eller Allmogen dem löst förre ; Till  
hwilken ånda Håradzskrifwaren strax effter Åbres Slut  
skal infordra aff Håradzfogden Landzhöffdingens öfwer  
sådana behåldne Persedlars förnytrande understrefne  
Marck

Marckgång / hwad med bemelte försålde Persedlar skole ve-  
rificeras, så at de intet för ringare Wårde uptagas / ån där  
uti stadgat år / men wål til högre / så wyda dårföre mehra  
kunnat erhållas / likmäßigt Fogde Instructionens fierde  
Punct / hwad Winst som aff sådan Förwandling flyta  
kan / skal blifwa Kongl. May: och Cronan i Special Räk-  
ningens Debet, som all annan Jugåld, beråknad.

### IX.

I lika måtto bår han ock uprätta tydellige och rich-  
tige Afffortningz Extracter och Långder / öfwer alla Ticu-  
lar och Poster / som uti Special Räkningen kommer at aff-  
strifwas / så under Afffortningen / som Anordningen / såle-  
des / at hwad Titul och Condition blifwer för sig separerat,  
såsom Donation, Kiöp / B: en / Förpantningar och Arren-  
der, &c. Hwilken Långd i ck så bår inrättas på Columner,  
både för Hemmantahl och Ordin. Rån:te Persedlarne / så  
wål som ock de Råntor / som aff Mantahl utgå och åtni-  
tas / med Linea för Foliumet uhr Jordeboken. Ut i hwil-  
ket Extract införes alle Hemman och Lågenheter / större el-  
ler mindre / under dens Namn / som det från Cronan har  
bekommit / med Hårad och Sochn / sampt alle Råntor och  
Persedlar / som en och annan under hwad Titul råtteligen  
åtniuta bår / hwad på g: dres Special Summa för hwad Per-  
son / så wål som General Summa för hwad Titul, som bår  
komma öfwerens med den som Landz Böcker innehåller  
och sig sluter på / noga tilsendes at icke något Hemman  
eller annan Lågenheet blifwer under orått Titul afförd / el-  
ler någon något påfördt / som icke Kongl. Breeff eller  
Cammar Collegij och Landzhöffdingens Immissioner up-  
wijses

wisjes på/ mindre flere Råntor än den samma med rätta  
bör/ de slijkest bdr han och öfwer de andre Affortningarne/  
som äre Förmedlingar/ Öde/ optagne och inlagde Hem-  
man och Råntor / etc. inrätta riktige Långder och Ex-  
tracter, i anledning aff de Annotationer, som finnes på Jor-  
de ransat- och Indeelningarne samt General Munstrin-  
garne/ eller elliest gjorde/ efter det Bested/ som Besall-  
ningzmannen/ i följ aff des Instruktion 8. 9. 10. 11. och 12.  
Puncter/ haat at gifwa wid Handen / hwar efter sedan  
på lijka sätt/ som förbemalet är / göres Summa för hwar Ti-  
cul, i lijka måtto göres Extract öfwer de Råntor/ som under  
Ticul aff Adelen Privilegier afföres / så för Sates- och  
Ladugårdar/ som där under affhyfte och underlagde Hem-  
man samt Råå och Röörs Friheter. Men hwar Ude-  
lige Tienares Friheter widkommer / blifwa härefter inge  
Råntor Cronan tilhörige beslädde för dem at afföras/  
lijkmättigt Fogde Instruktion 9 Punct. § 5. på hwilken  
Ticul sammaledes göres Summa, som med Specialen bör  
stamma öfwerens / såbrandes så widare fort med hwar  
mehra/ som under Affortningen kan komma at afföras.  
Och när således Specialicer är stedt/ göres ett kort General  
Extract öfwer heela Affortningen / hwaruti Somman aff  
alle Ticular införes med des Hemmantabl och Råntor/ be-  
gynnandes för Donation, Ridp/ Byten/ Förpantningar/  
Arrender, Liffz och behagelige Tijdz Friheter/ samt För-  
medlingarne / Öde/ optagne och inlagde Hemman och  
Råntor/ etc. med hwar mehra/ som till Affortning kom-  
mer at afföras. Hwilket Extract, sedan det således full-  
kommeligen är inrättat/ collationerat och slutit måste kom-  
ma öfwerens med Somman affortad som i Specialen aff-  
föres.

föres. Därnäst fortfäres på samma sätt med Extracter-  
nes formerande öfwer Anordningarne / så för Justiciae Scat-  
ten som för Militien aff Cavallerie och Dragoner / samt  
Infanterie och Råsmans Indeelningen/ de slijkest de andre  
Collegier och Scater, samt Clericier, Städer / Academier,  
Gymnasier, Scholar/ Hospitaler och Barnhuset/ etc. Med  
hwar mehra och flera Ticular, som under Anordningen i  
Specialen kommer at afföras / noga separerandes hwar  
och ett för sig/ särdeles Regimenterne / hwar hwar och  
ett där aff / som och hwar hwar och en så aff Landz  
som flere Scater äthntuta / i anledning aff Kongl. May:z  
General Indeelningz wärd och Rullar/ så wäl som gjorde  
Indeelningar både för Militie och Civil Scaternes. De slijkest  
Kongl. Breff / Cammar Collegii och Landzhöfdingens  
Immisioner, och det uti Hemmans Råntor och Tjonde  
Spannemähl/ görandes för hwar och en / på hwilken nå-  
gon Rånta kommer at afföras/ en särdeles Summa, så wäl  
som och för hwar Ticul, så at när alt är riktigt collatione-  
rat och summerat, göres på samma sätt öfwer heela Anord-  
ningen ett General Extract, som twed Affortningen är för-  
mähl/ hwilket noga måste öfwerens komma med Summa  
anordnad/ som i Specialen blifwer införd; desse förbemalet  
Affortningz och Anordningz Extracter, sedan de således ä-  
re inrättade / böre de till Fogden öfwerlefwereras at öf-  
wersees / och efter des befundne Richtigheet verificer-  
ras, på sätt och wijs som Landzhöfdingens/ Landz Bokhäl-  
larens och Fogdens Instruktioner gifwa Anledning til.  
Men General Extracterne, så wäl för Affortningen / som  
Anordningen böre till des Richtigheet med Fogdens och  
Häradskrifwarens Underkriff verificeras.

E

Härads

Häradskrifwarens Blicht skall och wara at förfär-  
diga alle Förslagen aff Sögderijet. Så wäl Åhrs och Må-  
nads Förslagen / som Summariske Räkenskapen; det första  
angående Åhrs eller General Förslaget / som Åhret föruth  
til det där näst följande Åhret Staat och Disposicion skal uprät-  
tas / där till skall Häradskrifwaren taga Fundament aff  
näst föregående Åhrs Räkningar / såsom ock där jempte / i föl-  
je af Häradsfogde Instructiones 16 Punct / infodra til medi-  
Julii aff Fogden all den Underättelse / som han om Rän-  
tornes Förändring anten Tilökning eller Förminskning  
gifwa kan / noga i tagandes at ingen Räkanta däruti blif-  
wer uthlycht; som ock at samma Förslag blifwer in-  
dat i den Form, som aff Kongl. Stats Concoiret är upgif-  
wen; hwilket Förslag uti Sverige till den 1 Augusti, men  
i Finland til den 1 Septemb. hör i Landz Concoiret wara  
inlestererat / wid witte å 3. Dal. Sölsvermynt för hwar  
Dag han däruthöfwer ute blifwer; det andra / som är  
Månads Förslagen / därom blifwer således förordnat / at  
Häradskrifwaren skal wid hwarie Månads Slut komma  
till Häradsfogden och utur dess Upbördzbook extra-  
hera alt det han den Månaden aff Räkantorne upbudit /  
och ifrån sig lestererat / och det alt uti ett Förslag tydli-  
gen at opsätta; Hwillet uti Landz Concoiret innan den  
14 Dagen i näst på följande Månad skal wara inlestererat  
wid Witte aff 3. marck. Sölsvermynt för hwar Dag det  
däröfwer ute blifwer / så wida det bewisses at Försum-  
melsen aff honom förorsakad är / kunnandes han det så  
mycket lättare efterkomma / som Häradsfogden i dess In-  
struction

struction är pålagd / at wid hwar Månads Slut oprät-  
ta ett Extract utur dess Upbördz Book på alt det den  
Månaden är inkommet / som skal följa förslaget til Landz  
Concoiret, hwilket Extract Häradskrifwaren först  
emoot Upbördz Boken måste collationera, och när det är  
richtigt / Upbörden där efter införa / och skal Häradskrif-  
waren här wid i synnerheet hafwa sin Eedz Blicht i Acht /  
at ingen Räkanta / som af Almogen upbäres eller inkommer /  
är blefwen utesluten eller förteगत / så frampt han icke wil  
wara förfallen til lika straff / som Häradsfogden wid så-  
dan händelse kan pålagd blifwa. 3. Här på följier Sum-  
mariske Räkenskapen öfwer alla Räkantor heela Åhret /  
hwilken Häradskrifwaren ock i lika mätto skal utharbata  
och sluta / så at samma Räkenskap innom den sidste Marsij  
följande Åhret ofehlbart til Landz Concoiret skal wara in-  
lestererat / i minnades wid Witte af 3. Dal. Sölsvermynt  
för hwar Dag han där med öfwer ute blifwer; och på det  
sådant så mycket Kyndesammare må efterkommas / skal  
han strax efter Åhrets uthgång begynna infodra aff Här-  
radzfogden alle de Documenter, Längder / Ordres och Quit-  
tentier, som icke allena angå förre Åhrs Räkanta utan ock  
de äldre Åhrs Balancer, så at alle de Skilhl han där  
til nödigt finner / skole wara honom aff Häradsfogden / eff-  
ter dess Instructions innehåll / fullkommeligen til den förste  
i näst förbenemde Månad lestererade. Wid hwilke Förslag  
och Summariske Räkenskapers inrättande Häradskrifwa-  
ren skal noga efterleswa den Form, som Kongl. Stats Con-  
coiret däröfwer fattadt och Landz Concoiret tillsticket haf-  
wer / såsom ock at inge Räkantor / hwarken större eller min-  
dre / uteslutes / ey heller med hwar andra sammanblandas /

utan alt så in Debito som Credito separatum, hwar Räkta för sig/ införas/ dem han ock sedan sampte Håradzfogden/ effter den i Formularet förestrefne Mening/ med egit Namn och Signets underskrifwa och försegla skal.

## XI.

Sedan alle Documenter, som höra til Speciale Räkningens formerande/ äte Håradzskrifwaren aff Fogden tillräkte / som bör wara aldrasidst til den 15 April, effter dess Instructions 16 Punct / samt alle Affkortningz- och Anordningz- Extracter riktigt formerade och wederbörligen verificerade / som framman före uti den 8/ 9. och 10 Puncten är förmåhlt; Så åligger Håradzskrifwaren inrätta och förfärdiga sielfwa Special- eller Åhrs-Räkningen/ hwar uti han bör uptaga alla åhrliche utgående Räkntor/ som aff Fogden upbåres/ och han kommer at swara före/ noga tillseendes/ at icke det ringaste utslutes / Hwar aff Kongl. May:t någon ordbörd kan hafwa / och sedan det är stedt/ föllier där på Affkort- och Anordningen samt Lestwereringen / aldeles i den Form, som den dårsfwer uprättade Methode gifwer wid Handen/ och sådant alt på sätt och wiss som fölier/ Rembligen:

1. Uptages sielfwa Jordebokks Räkntan i alla Persedler effter det Slut/ som öfwer hela Fögderie är inrättat / och det specialicer både til Hemmantahl och Räknta.

2. Därnäst alle nyss uptagne och Skattlagde Hemman och Räkntor / som uti Jordeboken under Håradz Summan å parc upföras / sammaledes specialicer både til Hemmantahl och Räknta.

3. Desliques alla Kongl. May:t och Cronan igenom Byte/

Byte från Gl. Frälse tillfallne Hemman.

4. I lika måtto de från Frälse reducerade Hemman och Räkntor.

5. Sedan således/ som förbemålt är / alt noga och riktigt effter Jordeboken är infördt / uptages där näst de ledwanlige Räkntor / som effter Hemman och Mantahl bör utgå och beräknas / hwar wid ock med en fullkommelig och tydlig Mening förmåhles huru samma Räkntor rätteligen utgöres och förwandlas / antingen i Penningar eller andra Persedler/ noga achtandes/ at alle sådane Räkntor mindre eller större / som effter Hemman eller Mantahl utgå/ måge i Special Räkningen fullkommeligen blifwa upförde / förr än där uppå någon Affkortning göres/ doch så/ at slike Räkntor intet sammanblandas / utan hwar för sig och under dess egen Titul, alt som de uti hwarie Landzort böre utgå och beräknas.

6. Där på införas Ryrcktorrhonden effter dårsfwer uprättat och Slutit Extract, som bör följa Specialen, och här öfwanföre i den fierde Puncten är förmåhlt.

7. Mantahls Penningar sammaledes effter dess Långder och Extract wid Affkortningen / effter den femte Puncten här framman före.

8. Lagmans och Håradzhöfdingz Räkntan i lika måtto effter dess Långder och Extracter.

9. Arrender, sem aff en och annan effter Arrende Contracter utbetalas bör/ så för Konungz- och Ladugårdar/ som Bonde Hemman/ Öwarnar eller andra Lägenheter.

10. Prästernas Taxe- och Bostaps Penningar effter Jordebokens Innehåld.

11. Prästernas Siard effter Hufwud Mantahlen.

12. Kongl. May:z och Cronones enslykte andeel aff Saakdrönnen.

13. Och hwad elliest under någon sådan enslykt Titul icke kan komma at uptagas / det bör ske under Extraordinarie Upbörder.

Sidst och för det 14:de införes Winsten aff de förwandlade Persedlar / hwar effter sedan göres Summa på heela Upbörden specialiter både på Hemmantahl och Råntan i alla Persedlar / så at hwar Rånta för sig separac upföres.

När nu Upbörden således rätt och fullkommeligen är stedd / som wederbör / kommer där emoot under Affortning att afföras alt hwad hwar och en Person / i förmågo aff Kongl. Brees / Cammar Collegii och Landzhöfdingens Immissioner sampt Extracter öfwer Affortningar med råsta niuta böre / så under en som annan Titul, hwar wed ock noga tilsees / at icke något blifwer en eller annan påfordt / som icke Höghbemelte Kongl. Brees / Cammar Collegii och Landzhöfdingens Immissioner förnä och innehålla / hwarföre ock sådane Documenter och Extracter noga böre citeras och upwijsas hwarest de äre at igenfina / och det på sätt och wijs som följer / Nembligen :

1. Donationer, hwar wid observeres Condition under hwilken ett och annat innehafwes och äthnites.

2. Köpte Godz ifrå Cronan / separerandes effter utbråningen hwad som är tree eller fyra och en halff pro Cento.

3. Bytte Hemman effter des Natur och Egenkap.

4. Förpantningar effter des uträkning och Willohr.

5. Liffz- och behagelige tiidz Friheter / hwarunder ätskäljes Frälsets Willor från annan Friheet.

6. För

6. För Arränderade Hemman och Råntor / hwar under föres Personen / till hwem som och hwad Råntor effter Contracter han äthnuta bör.

7. Adelens Friheter effter Privilegierna, under hwilken Titul sammaledes afföres det Adelen på ett och annat sätt äthnuta så för Sätes- och Ladugårdar / som affbyste och underlagde Hemman / sampt Råå och Rööb / med hwad mehra Råntor de rätteligen fri niuta / så aff nytt som gammalt Frälse / hwilket alt noga separeras bör.

8. Förmedlade / Öbe / Optagne och Inlagde Hemman och Råntor / ic. med hwad mehra / som till Affortning kommer / wed sådana Ticulars afförande / måste noga separeras / hwad så aff Statte som Crono och gammble Frälse affgår / jämbwäl förmåblas när sådana Affortningar äre bewillade och resolverade / så ock noga tilsee at icke något kommer dubbelt at afföras.

9. Hwad elliest under enslykt Titul icke kan komma at affskrifwas / bör ske under Titul af Extraordinarie Affortningar med fullkommelige Skrähl och Documenter, som ock förmåblas aff hwad Tillfälle sådan Affortning förorsakas. Sedan alt således fullkommeligen är affördt / hwad som under Affortningz Titul börer // göres Summa affortat / som i alt måste stämma öfwerens med des General Extract i Affortningen / hwilket ock til den ända bör i Special Räkningen citeras; at kunna så mycket bättre finna och proba des Richtigkeit. Hwar på sielswa Anordningen följer / under hwilken kommer at afföras hwad som så wäl til en som annan Scaat blifwer anordnat / Nembligen :

1. Justicia Scaten, hwar under kommer at afföras / hwad hwar och en så aff Hoffrätterne / som elliest Sagmän och Häradzhöfdingarne äthnuta.

Mili.

2. Milicien, så aff Cavallerie som Adelsfabnan och Dragonerne, samt Infanterie och Båhmans hället/ noga separerandes hwar Regimente för sig; där näst hwar så väl Officerarne som de gemene åtniuta/ så på Håst som Fördeel och Lödn/ med Scaten, Befädnings Beneficie, och Reserv Hemman/ både i Hemmans Råntor och Tionde Spannemåhl/ alt i Anledning aff Kongl. May:z General Indelningz wärcl och Rullor.

3. Ammiralicerz Anordningar så i Hemmans Råntor som Tionde Spannemåhl.

4. Desliques continueras för de andre Collegier och Scater, i synnerheet Landz. Slog och Jägerij Scaterne, med Krögare och Gästgiffwares Friheter/ hwar dem är anordnat och tillagt/ noga separerandes hwar Person för sig.

5. Clericiets och Kyrckiors Friheter / hwarunder föres hwar de åtniuta / så til Präste. Caplans och Kläckare Bord/ samt Stånner/ Wederlag och Underhåld/ tillijka med Wijn och Byggnings Såd / samt Probstetunnan/ med hwar mehra under anordning kommer at afföras/ så i Hemmans Råntor/ som Spannemåhl; Noga achtandes/ at alt under des rätta Titel, och för hwar Person separac föres / hwar han effter Förordningen bör hafwa och åtniuter.

6. Städer/ Academier, Gymnasier, Scholar/ Hospitaller och Barnhusens Underhåld / samt Tryckerij Tunnan/ etc. med hwar mehra som under Anordningen kommer at afföras; Så lagandes/ at alt må wara Conforme med sielfwa Kongl. May:z understrefue Indelningar/ Kongl. Brees/ Resolucioer och Privilegier, samt Kongl. Cammar Collegii och Landzhöfdingens där på fölgde Im-

missioz

missioner, hwilka alla noga och wäl måste warda citerade och bilagde/ så wäl som och tilseendes/ at alt med sielfwa Extracterne öfwerens kommer / lemnandes Rum i Specia-len för des Fol. i Affortningen aff Landz. Boshällaren at insättias.

Sedan detta är stedt/ göres Summa anordnad fullkomeligen som här ofwan före under Affortningen är för-måhlt / hwar wid och så i lijka måtto citeras General Extractet i Affortningen.

Därnäst införes Summa behållen/ hwar på folier Förwandlingz Conto, i anledning aff den Ottonde Puncten/ och här ofwan före är för-måhlt / fördrissandes sig icke för någon deel at låta uti Special Räkningen förbjää denne Förwandlingz Titel och Conto, enär där til aff Rånte-Persedlarnes Upbörd och Utgiffit någon orsac och anledning gifwes. Efter denne Förwandlingz Conto införes rätta Summa behållen til Anordning. Hwilken behållen Anordning så wäl som föregående Affortningz Summa, fullkomeligen och Specialiter, både til Hemmantahl och alle Råntor/ måste wara införd/ at där af må kunna sees/ huru många Hemman/ så af Skatte och Trone / som Gl. Frälse äre affortade och behåldne/ desliques Ordinaris Jor-deboockz Råntan i alla Persedler så wäl som och alle de Råntor/ som efter Hemman och Mantahl utgå / samt Tionde-Mantahls. Lagmans och Håradzhöfdinge Råntan/ etc. med hwar mehra som både afgår och blifwer behållit til Anordning.

Efter denne Anordningz Summa folier Leswereringen/ hwarunder afföres på den/ som någon Rånta har emoottagit/ och därtöre bör göra Kongl. May:z och Cronan wi-

D

dare

dare Räkning/antingen det efter Förordningarne må wara  
sändt eller öfwerföppat til Kongl. Ammiraliceret, Kongl.  
Rånte Cammaren / eller någon annan Ords Proviant och  
Magazin, eller ock uti Lands Rånterie lefwererat; Wed  
hvilka Påsters Af- och Upsörande skal achtas at Råntor-  
ne icke sammanblandas / utan noga specificeres huru myc-  
ket af hwar Rånta är lefwererat med Dag och Dato när  
det är stedt och quitterat. så lagandes at allt stämmer öf-  
werens / så wäl med Münatz Förslagen/som Summariske  
Råkenstapen / och at icke något det ringaste afföres / som  
icke med wederbörlige Ordres och Quittancier bewijses wa-  
ra riktigt lefwererat. Och hwad som icke under årstilt  
Ticul kan komma at affskrifwas, såsom Rålespan / Omkost-  
ningar på Delinquenter, &c. föres under Ticul aff Extraord.  
Expenser, med de där til hörige och citerade Ordres; Och  
sidst hwad som effter alle Affkort- Anord- och Lefwererin-  
gar / kommer at uthbalanceras til näste Åhret / bestående i  
en och annan Rånta / som kan blifwa i behåld och inne-  
stående hoos Allmogen eller elliest / skall med richtige Acces-  
ter och verificerade Långder biläggas / som här nedan se-  
re i den 15:de Punct är omördt / at sådan Balance, hoos  
Allmogen / och andre innestår och intet kunnat utbekom-  
mas / likmåttigt Fogde Instructions 18. Punct. När Spe-  
cial Räkningen således är fullkomligen och rätt sluten / må-  
ste den samma förr än den blifwer renoverad, communice-  
ras med Håradzfogden / den at öfwersee / om han där wid  
något har at påminna / wed Påsternes Up- och Afförande /  
emedan han står för all Upbörd och utgift / och sedan  
den aff honom är igenom sedd / skal samma Concept com-  
municeras med Landzboothållaren / hwilken det samma med  
des

des tillhörige Documenter och Extracter noga igenomsee /  
om allt effter Methoden är förättat / sampt ock om ett och  
annat under sine wisse och rättte Ticlar är up- och affördt.  
Och när Boothållaren således allt noga och wäl har  
igenom lupt och där wid corrigerat, hwad han till For-  
men och Ticlarne funnit nödigt / skal Håradzskrifwaren ta-  
ga hemelte Concept och Documenter til sig och där aff 2:ne  
lika lydande Exemplar formers och renovera, det ena at  
förlia Landzbooken til Kongl. Cammar Collegium, och det  
andra wed Landz Contoiret at förblifwa; hwilka twänne  
Exemplar han förpliktad wara skal at hafwa heel färdige/  
richtigt collationerade / aff Fogden och honom understref-  
ne och daterade / sampt jempte de där til hörige Jordebö-  
cker / Documenter, Breff / Verificationer och Extracter i  
Landz Contoiret inlefwererade till den 1 Julii, wid Wijte  
aff 3 Dal. Siltwermynt / för hwar Dag han däröfwer u-  
te blifwer / hafwandes Håradzskrifwaren ock så då strax  
wid handen en fullkomlig Bysatz på alle Documenter,  
som til Landzboothållaren inlefwereras / och med sielfwa Spe-  
cialen förlia / hwilken Boothållaren skal wara pliktig at  
underskrifwa och attestera, at alle där i specificerade Docu-  
menter äre richtige lefwererade / med underskrifwit Dag  
och Datum.

## XII.

Förutan de åhrligen utgående Ordinarie Inkomsterne/  
som här näst förr omtalt är / skal Håradzskrifwaren wara  
pliktig at sluta en sådeles Räkning öfwer alle Bewill-  
ningar och Contributioner, som anten på Råtzdagarna el-  
ler elliest kunna blifwa bewillade och påbudne / och Hå-  
radz

radzfogden aff Almogen bår upbåra / sammaledes och Durchtogz. eller andra Gårder / som wid Krigz-tider warda beleswade / Item hwad aff Almogen / efter gamal Blagsed warder utgjordt till Grufwor och Rungz Gårdar / aff hwad Rampn det wara må / hwar wid han icke mindre än med de förre Råntorne hafwer noga att icke taga / det de blifwa rätt efter Hufwud Mantalen beråknade / där Bewillningen så är stedd / men där så icke är / då effter det sätt och Regel. som där om kan wara förestrefwen / och där emoot icke något affskrifwa / som icke med wede börlige Documenter, Ordres och Quittentier bewijses affgå / eller wara lefwererat.

### XIII.

Desliques bår och för förra Åhrns Balancer göras å parat Räkningar / på det at sådane Balancer och Restancier icke måge med Åhrs Råntan tilhopa blandas / utan särdeles wijjas / huru samma Balancer och Restancier warda clarerade. Ut hwilken Restancie-Räkning optages alle Balancer, ware aff hwad Rampn och Rånta / det hålft wara kan / och Håradzfogden åger at swara före / således at hwart Åhrs Balance blifwer / som och hwar Rånta i hwar se Åhrs Balance för sig / separerad och åtskild / hwilket och på samma sätt in Credito bår ske / där någon Påst kommer at afföras wara betalt / så wål som och hwad som wijdare kommer at ut balanceras ; skulle det och så finnas at uti Fögderijen wore Balancer, som flere än en Håradzfogde kommer at swara före / så skal för hwar dera en särdeles Restancie-Räkning göras / och intet den förra Fögdens Balance hoopblandas med den senares / utan icke så är / at den

den senare effter richtig Rest. Långd alldeles påtagit sig den samma at infordra och göra Redo före / då så mycket i den förras Restancie Räkning affskrifwes / och den senares uptages / som alltid särskilt införes til des sådant blifwer clarerat, så at på det sättet i Landz Boken må kunna synas hwad hwar och en Håradzfogde för sitt Fögderie blifwer skyldig at förklara och betala / som och för hwad Åhr och i hwad slagz Råntor. Där näst skal Håradzskrifwaren så mycket mögeligen sig göra låter / och han kan så Under åttelke om / annotera för hwad orsaak Balancen b'iswitt innesläendes / så wijda det icke tilföremme är Redt / uti Rest Långden / hwilken Restancie-Räkning sedan skal aff Håradzfogden / eller där den icke är i Lijfw / aff wederbörande jempte Håradzskrifwaren underskrifwas. Hwar af sedan twånne lijka Exemplar til Landz-Contoires stola in-lefwererade warda.

### XIV.

Såsom uti den af Kongl. May:t fattade Methode öfwer Bntes Godzē af dē 30 Januarii 1688 är förordnat / at Håradzskrifwaren skal wara tillstådes wid alla Kansak- och Stat-läggningar / som där öfwer warda håldne. Allså skal han sådant effterkomma och samma Kansakningar bijwista / så wål som och wid dem som hålles öfwer de Hemman / som Kongl. May:t igenom Kongl. Reductionen tilfalla / Item nyss optagne och excolerade Hemman och Lågenheter / öfwer hwilka Stat-läggningar / och den Rånta / som då där på blifwer satt Håradzskrifwaren skal göra richtige Räkningar / och där



wid noga i acht taga Kongl. May:z Interesse som möjligast ske kan.

## XV.

Emedan som så wäl / i 1668 Åhrs Upbördz Placet, som 1684 Åhrs Reglements är förordnadt / at Allmogen skall hafwa Quittance Böcker / hwaruti på den ena Sijdan blifwer insatt hwad Bonden åhriligen bör utgöra / och den andra lembnas blankt för Fogden och Wederbörande / som nitta Råntan / at quittera huru och när / sampt på hwad sätt Råntan är betalt / antingen i Penningar eller sielfwa Persedlen : Alltså skal Häradskrifwaren i samma Boock riktigt införa Bondens rånta Debet, i alle Råntor / bestående antingen i Penningar eller Persedlar. Hwilken Quittance : Boock sedan skall tienna till Verification wid Liquidande emellan Fogden och Allmogen på Rest : Tingen / då Häradskrifwaren den samma skal jämföra / så wäl emoot Upbördz - Booken / som den Rest - Långd Fogden då sielf upgifwa bödr. Och när samma Rest - Långd så är inträttad som Fogde-Instructionens 18 Punct innehåller / sampt rigtig befunnen / skall den samma aff Fogden och Häradskrifwaren underskrifwas / sampt wederbörligen verificeras, effter den ock skall följa till Verification wid Balancen i Specialen. Skulle ock wid förbemelte Liquidation finnas / at Fogden hade aff Allmogen något mera upburit / än wederbördt / och Upbördz - Boken innehåller / skal han sådant strax uti ett Memorial med sine Om-

ständigheter Specialiter utan Drögsmål hoos Landzhöfdingen upgifwa / så wähl som ock / där han defutan finner hoos Fogden någon den ringaste orichtigheet fördrwas / antingen emoot Kongl. May:z / eller des Undersätare ; försummar han det / och något sligt skulle förelöpa / och honom öfvertygades där aff hafft Kundskap / och sådant strax icke tillåna gifwit / utan döler / skall han hafwa lika Straff at förwanta / som Häradsfogden / när det blifwer uppenbarat.

## XVI.

Till så mycket mehra Richtigheet och Effterrättelse om ett och annat skal Häradskrifwaren på des tilordnade Booställe hafwa ett säkert Rum till Contoir, där uti alle Handlingar / Räkenskaper och Skriffter sola Mann effter Mann bliwa förwarade ; så at när Häradskrifwaren till någon annan Tienst avancerar, eller eliest komer där ifrån, han då lembnar des Successor eller efterkommande alle de Handlingar / Resolutioner, Förordningar / Instructioner, Memorialer, och Underwifningar / sampt flere Documenter, som höra till Embetet och des Contoir.

Defutan skal Häradskrifwaren wara förbuden at befatta sig med någon annan Tienst / på det han där igenom icke må blifwa hindrad i sin råtta Beställning / utan så mycket bättre sköta des Embetes Syflor.

## XVII.

När Häradsfogden Lageligen kunde wara förhindrad /

drad/ antingen aff des nödvändige Embetes Ensklor/  
som intet tillåta något Upsloff/ eller igenom Siukdom  
och Dödsfall; Då måste Häradskrifwaren intet draga  
sig undan / at i des ställe / så mycket mögeligheten til  
säker / och han utan sin Tiensts Fersummelse kan off-  
komma/bijwista Skattläggningar/ Husesnyer/ Stäm-  
nor och annat slikt / så at Kongl. May:z Tienst på alt  
görligt sätt må befordras och igenom slika hinder icke  
blifwa tillbaka satt. Datum ut supra.

# CAROLUS.



XVII

1717